

že důvody jsou prý v rozporu s rozsudkem, pokud se týče úplně chybi. Jest prý zde zmatečnost shora uvedená neb alespoň vada dle Šu 496 čis. 1 c. ř. s., ježto věcné návrhy nejsou úplně vyřízeny. Soud odvolací vyhradil si rozhodnutí o zmatečnosti až po ústním odvolacím jednání vzhledem k tomu, že uplatňována byla současně s odvolacím důvodem dle Šu 496 čis. 1 c. ř. s., nebo jinak by musel o ní rozhodnouti dle Šu 471, 473 c. ř. s. v sezení neveřejném. Vytýkané zmatečnosti dle názoru odvolacího soudu zde není. Dle Šu 477 čis. 9 c. ř. s. jest tu rozpor rozsudku jen tehdy, když nejsou udány žádné důvody anebo když výrok rozsudku jest neúplný, takže nemůže býti přezkoumán, nebo jest sám sebou v rozporu. Když se žaluje o placení výživného, stanoví soud výživné dle své volné úvahy dle Šu 273 c. ř. s. a není nutno, by zamítal žalobu ohledně výživného, které přisouzeno nebylo, jak se neděje ani při žalobě o náhradu škody. Stačilo tedy, když první soudce v rozsudku jasně a určité vyslovil, které výživné přisuzuje, jak se také stalo. Není tedy správná výtka, že v rozsudku scházejí důvody.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání žalovaného, opravil však rozsudečný výrok v tom směru, že se zamítá žaloba co do více požadovaného výživného 40 Kč měsíčně do 6. roku dítěte, 100 Kč měsíčně do 14. roku a 160 Kč měsíčně do způsobilosti dítěte k samostatné výživě.

D ů v o d y:

Žalovaný uplatňuje proti rozsudku odvolacího soudu zmatečnost ve smyslu §§ 477 čis. 9 a 503 čis. 1 c. ř. s. z těchže důvodů, jako ji uplatňoval odvoláním proti rozsudku první stolice. Avšak již odvolací soud správně vyložil, že rozsudek první stolice nebyl zmatečným proto, že první soudce opomenul zamítnouti nárok žalobkyně na výživné, pokud přesahoval přisouzené částky. Tytéž důvody platí i pro rozsudek odvolacího soudu. Zmatečnost ve smyslu Šu 477 čis. 9 c. ř. s. není založena tím, že rozsudek se odchyluje od správné, zákonem předepsané formy. Je k ní potřeba, by jednak znění rozsudku bylo nedostatečné, jednak, by následkem té vady bylo nemožno rozsudek přezkoumati, a to přezkoumati za každých okolností a od každého soudce. Lze-li rozsudek přezkoumati tím způsobem, že je možno výkladem zjistiti, co soudce zamýšlel, není tu této zmatečnosti. V tomto případě uvedl první soud v rozsudku, jaké jsou majetkové poměry žalovaného, a že vzhledem k nim uznal za přiměřeno počáteční výživné 60 Kč. To znamená, že vyšší výživné považoval za neodůvodněné a nárok na ně zamítl. Nelze tedy tvrditi, že by pro své rozhodnutí nebyl uvedl žádných důvodů. Proto také není správné tvrzení, že jest rozsudek odvolacího soudu zmatečným, protože neodstranil uvedené vady. Tuto vadu bylo možno opravit dle Šu 419 c. ř. s., protože se jedná vzhledem k důvodům rozsudečným o zřejmou nesprávnost v rozsudkovém výroku. Proto dovolací soud opravu provedl.

Čís. 4419.

Poukázal-li věřitel svého dlužníka, by platil jeho věřiteli, nabývá poukazce, jakmile stal se poukaz úplným, k poukazatelově pohledávce

práva vylučujícího neb odlučujícího (§ 10 konk. ř. a § 10 vyr. ř.), dle toho, zda stal se poukaz na místo či k vůli zaplacení poukazníka.

(Rozh. ze dne 2. prosince 1924, Rv I 1214/24).

Žalované společenstvo poskytlo žalobci zápujčku s tím, že žalobce převede na ně akreditiv, zřízený pro něho u firmy Sch. Dne 12. října 1922 došlo žalovaného společenstva prohlášení firmy Sch. o přijetí žalobcovy poukázky. Dne 5. června 1923 bylo o žalobcově jmění zahájeno vyrovnací řízení, jež skončilo vyrovnáním na 35%. Žaloba, domáhající se na žalovaném společenstvu zaplacení poukázaného peníze, byla oběma nižšími soudy zamítnuta, odvolacím soudem mimmi jiné z těchto důvodů: Tím okamžikem, když žalované strany došlo prohlášení firmy Sch. o přijetí poukázky žalujícího, nabyla žalovaná podle §u 1400 obč. zák. bezprostřední nárok na poukázaných 114.000 Kč a tím okamžikem, kdy žalovaná poukázku přijala (dne 12. října 1922), nemohl žalobce dle §u 1403 obč. zák. poukázku již odvolati. Od té doby nebyl tudíž věřitelem poukázané pohledávky žalobce, nýbrž žalovaná, tato však měla povinnost, by valutu v okamžiku, kdy skutečně došla (§ 1401 obč. zák.) připsala žalobci k dobru. V době zahájení vyrovnacího řízení, dne 5. června 1923, nepřináležela tudíž pohledávka u firmy Sch. žalobci, nýbrž žalované. Dle §u 11 vyr. ř. nejsou však práva na vyloučení dotčena zahájením řízení vyrovnávacího. Totéž by platilo i tehdy, kdyby se byla poukázka stala nikoliv ku krytí, nýbrž k zajištění žalované, poněvadž i pro osobní věřitele, kteří před zahájením řízení vyrovnacího smlouvou získali k zajištění svých nároků jisté části dlužníkovy jmění — k nimž patří zajisté i pohledávky, i když nejde o pohledávky knihovní, — platí ustanovení, týkající se práv na oddělení, tak že ani taková práva dle §u 11 vyr. ř. zahájením vyrovnacího řízení nejsou dotčena.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Lze připustiti, že spornou poukázkou žalované společenstvo nenabylo práva vylučovacího. Právy vylučovacími ve smyslu §u 11 konk. ř. a §u 11 vyr. ř. rozumí se věcné neb osobní nároky na vyloučení věci, nepatřících dlužníkovi, z úpadkové po případě vyrovnávací podstaty. Podstatným pojmovým znakem vyloučení jest tedy, že jeho předmět, totiž vylučovaná věc, nenáleží dlužníkovi, že právem mu nepřísluší. Poukázkou, byť i úplnou, stala-li se, jako v tomto případě, za účelem placení, nikoli na místě placení, nepřestává však poukázaná pohledávka býti pohledávkou poukazatelovou, neboť původní ustanovení §§ 1408, 1409 obč. zák., která stavěla takovouto poukázku na roveň postupu (cesi), po vydání třetí dílčí novely k občanskému zákoníku již neplatí. Podstatou poukázky jest dvoji zmocnění: zmocnění poukázaného (asignata), by na účet poukazatele (asignanta) něco plnil, a zároveň zmocnění příjemce poukázky (asignatáře), by od poukázaného na účet poukazatelův, ale svým vlastním jménem vybral to, co poukázaný má

plniti (§ 1400 věta 1. obč. zák.). Příjemce poukázky nabyvá tedy poukázkou, přijata-li vůči němu poukázaným, přímého nároku proti poukázanému na poukázané plnění, ale nemusí použití práva takto mu poskytnutého, nýbrž může se držeti poukazatele. Dokud nepoužije práva proti poukázanému, jest vlastníkem poukázané pohledávky poukazatel. Teprve, když poukázaný skutečně plní a příjemce poukázky přijme plnění, zanikne spolu s poukazatelovým dluhem též poukazatelovo právo k poukázané pohledávce. Nelze tudíž souhlasiti s názorem odvolacího soudu, že od toho okamžiku, kdy žalované společenstvo došlo prohlášení bankovní společnosti Sch. (poukázaného) ze dne 12. října 1922, že přijímá poukázku žalujícího Bedřicha H-a (poukazatele), věřitelem poukázané pohledávky byl nikoliv žalobce, nýbrž žalovaný úvěrní ústav; — že tedy v době, kdy vyrovnávací řízení bylo zahájeno — 5. června 1923, — pohledávka za bankovní společností Sch. náležela žalovanému společenstvu, nikoli žalobci; — a že proto žalovanému společenstvu příslušelo právo vylučovací ohledně předmětu této pohledávky t. j. částky 114.000 Kč s přísl. Těmito úvahami jsou vyřízeny veškeré vývody, zabírající převážnou část dovolacího spisu, jimiž žalobce brojí proti zmíněnému právnímu názoru soudu odvolacího a dokazuje, že žalovanému společenstvu nepřisluší právo vylučovací. Ale tím není nic získáno pro žalobce, neboť dovolací soud se přidává k právnímu názoru prvního soudu, že žalovanému společenstvu při zahájení vyrovnávacího řízení příslušelo ohledně poukázané pohledávky právo odlučovací, které nebylo dotčeno zahájením vyrovnávacího řízení (§ 11 odst. 1 vyr. ř.). Při úplné poukázce za účelem placení (§ 1400 druhá věta obč. zák.) nabyvá příjemce poukázky, jak již podotčeno, přímého nároku proti poukázanému na poukázané plnění a zároveň práva, by se na účet poukazatele, ale svým vlastním jménem učinil zaplacen z poukázané pohledávky. Rozumí se samo sebou, že tím okamžikem, kdy příjemce poukázky dojde prohlášení poukázaného o přijetí poukázky, poukazatel, ač zatím zůstane vlastníkem poukázané pohledávky, pozbude práva volně s ní vládnouti, poněvadž by jinak byl mařen účel poukázky, totiž uspokojení příjemce poukázky z poukázané pohledávky. Proto také od toho okamžiku poukazatel nemůže odvolati poukázky (§ 1403 obč. zák.). Třetí osoby pak (poukazatelovi věřitelé) mohou po té k poukázané pohledávce nabýti práv jen bez újmy staršího práva příjemce poukázky. Právo příjemce poukázky, uspokojiti se z poukázané pohledávky, jest tudíž právem na uspokojení a proto právem odlučovacím po rozumu Šu 10 konk. ř. a Šu 10 vyr. ř. t. j. nárokem na oddělené uspokojení z určitých věcí dlužníkových. Okruh těchto práv odlučovacích není konkursním řádem, pokud se týče vyrovnávacím řádem vymezen; která práva jsou právy vylučovacími, posuzovati jest dle práva občanského (srv. Bartsch 372 p. 5). Také v pamětním spisu ke konkursnímu a vyrovnávacímu řádu se výslovně zdůrazňuje, že se v Šu 10 konk. ř. (a v 10 vyr. ř.) jen jako nejdůležitější a nejčastější práva odlučovací uvádějí jmenovitě právo zástavní, práva zadržovací a práva uspokojovací. Není tedy správným názor dovolatelův, že odlučovací práva jsou v Šu 10 vyr. ř. (konk. ř.) uvedena výčetně a to tak, že nejsilnějším z nich jest právo zástavní, nejslabším právo ze zajišťovacího převodu, a že jiným právům tam uvedeným nelze přiznati ráz práv odlučovacích. Od-

lučovací právo žalovaného společenstva, t. j. uspokojiti se z poukázané pohledávky po její splatnosti před ostatními oprávněnými, vzniklo, jak uvedeno, tím, že poukázaný dne 12. října 1922 oznámil žalovanému společenstvu, že přijímá žalobcovu poukázku; při zahájení vyrovnávacího řízení — 5. června 1923 — tedy již trvalo — proto nebylo dotčeno vyrovnávacím řízením, i mohlo tudíž žalované společenstvo, když poukázaný — bankovní společnost Sch. — dne 3. ledna 1924 zapravil na poukázanou pohledávku částku 114.000 Kč s přísl., použití jí bez ohledu na učiněné a potvrzené vyrovnání k účelu, k němuž se poukázka stala, totiž k uhrazení dluhů žalobce a firmy Moritz T. do výše těchto dluhů. Nevadí, že žalované společenstvo přihlásilo k vyrovnávacímu řízení celou svou pohledávku, vždyť tenkrát ještě nevědělo, zda něco po případě co obdrží od poukázaného, zvláště když tento musil teprve žalobou býti poháněn k plnění. Ostatně zástupce žalovaného společenstva při vyrovnávacím roku dne 1. září 1923 výslovně vzhledem k pravděpodobnosti, že pohledávka bude kryta poukázkou (asignací) u bankovní společnosti Sch. (a se zřetelem k postupu knihovnických pohledávek) požadoval právo hlasovací jen pro 30% omezené úhrnné pohledávky.

Čís. 4420.

Převzaty-li prodátem cenné papíry (akcie) v určité ceně na srážku z kupní ceny, jest nárok na zaplacení rozdílu mezi jmenovitou cenou akcií a cenou, za niž byly převzaty, nárokem ze správy, jest-li opodstatňován tím, že nemají ceny, za niž byly převzaty a že nejsou prodejné, ač kupitel ujistil prodatele opakem.

(Rozh. ze dne 2. prosince 1924, Rv I 1383/24.)

Žalobci, prodávše žalovanému a jeho manželce dům a obdrževše na zbytek kupní ceny, pokud nebyla hotově zaplacena, 125 akcií mlýnů v H. kus po 580 Kč, domáhali se na žalovaném, který převzetí akcií na srážku kupní ceny s nimi ujednal, zaplacení rozdílu mezi nominální cenou akcií a cenou 580 Kč, za kterou akcie převzali, jednak z důvodu, že akcie nemají uvedené ceny a nejsou prodejné, čímž je žalovaný při přijetí akcií prý ujistil, a mimo to z důvodu náhrady škody, protože žalovaný, ujistiv je uvedenou cenou akcií a jejich prodejností, uvedl je v omyl. Žaloba byla zamítnuta soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Pokud se žalobní nárok opírá o to, že akcie nemají ceny 580 Kč a že nejsou prodejné, že však žalovaný žalobce touto cenou a prodejností akcií ujistil, zamítl odvolací soud žalobní nárok z důvodu, že jako nárok ze správy nebyl uplatňován v 6měsíční lhůtě §u 933 obč. zák. a že tím zanikl. Toto stanovisko odvolacího soudu jest správné. Není pochybnosti, že žalobní nárok z onoho důvodu uplatňovaný jest nárokem ze správy, toho žalobci také nepopírají, není sporu o tom, že akcie byly za-